

2016-06-21

Svenska Läromedel
Norrtullsgatan 6
113 29 Stockholm

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över EU på hemmaplan SOU 2016:10

Svenska Läromedel får efter remiss 2016-03-15 (Ku2016/00181/D) avge följande yttrande över rubricerade betänkande.

Svenska Läromedel

Svenska Läromedel är branschorganisation för svenska läromedelsföretag. De tretton medlemsföretagen ger ut tryckta och digitala läromedel för skola, högskola, folkbildning och vidareutbildning. Medlemsföretagen utvecklar över 80 procent av de läromedel som grund- och gymnasieskolor anskaffar. Läromedelsbranschen har 500 anställda och omsätter 1,2 miljarder kr per år. Till branschen bör därutöver räknas ett stort antal författare och underleverantörer till företagen såsom illustratörer, formgivare och specialister på digitala tillämpningar.

Svenska Läromedel främjar medlemsföretagens uppdrag att utveckla och tillhandahålla läromedel för hela undervisningsväsendet.

Yttrande

Utgångspunkt

Den av kulturdepartementet tillsatta utredningen om delaktighet i EU ska enligt direktiven främja insyn, delaktighet och inflytande för aktörer i Sverige när det gäller frågor som beslutas inom EU. Enligt direktivet bör kunskaperna om EU:s beslutsfattande vara i nivå med kunskaperna om nationellt beslutsfattande. Utredningen ska föreslå åtgärder.

Utredningen beskriver i betänkandet EU:s beslutsprocess och konstaterar att den är komplex. Det finns en omfattande kunskapsbrist bland folkvalda, tjänstemän, journalister och lärare, grupper som står för kunskapsförmedling om demokrati och politik.

En rubrik i betänkandet är Få svenskar anses sig kunna påverka EU-beslut. Enligt utredningen är det för en "enskild individ [...] i princip omöjligt att få kunskap om att det i förberedelsestadiet sker ett tankearbete och idéutbyte som många gånger kommer att prägla inriktningen på den politik som EU så småningom kommer att

besluta om". Det är också svårt att få inblick i hur den svenska regeringen arbetar med EU-frågor. Detsamma gäller andra offentliga aktörer. Man arbetar med möten och informella kontakter utan diarieföring. Bevakningen av EU i media har också minskat över tid.

Utredningen konstaterar att utbildningssystemet inte tillräckligt förmår att förmedla att EU-nivån är en del av det svenska politiska systemet. Skolans undervisning förmedlar främst kunskaper om EU:s historia och institutionella uppbyggnad men sällan om EU:s betydelse för individens inflytandemöjligheter.

I undervisningen behandlas EU som något som är skilt från det svenska politiska systemet. Detta riskerar att förstärka bilden av det demokratiska inflytandet är begränsat. Tidigare genomförda förtydligande i skolans styrdokument har, enligt utredningen, inte fått önskad effekt.

Läromedlen tar sällan upp EU i andra sammanhang än de nämnda.

Utredningen förslår åtgärder på tre områden: höja kunskapen, öka möjligheterna till insyn och delaktighet och förbättra informationstillgången. Utredningen föreslår flera åtgärder för skolan.

Synpunkter

Svenska Läromedel konstaterar att EU:s beslutprocess är komplex och annorlunda än den som tidigare tillämpades i det inhemska politiska systemet. Svenska Läromedel delar utredningens grundsyn att det är angeläget att öka insynen, delaktigheten och inflytandet för svenska aktörer i EU-politiken.

Att åstadkomma det är också komplext. Det kan då ligga nära tillhands för en statlig utredning, särskilt om den är tillsatt av ett annat departement än utbildningsdepartementet, att föreslå regelförändringar och andra förändringar i skolan, åtgärder som kan synas enkla att genomföra.

Skolans demokratiuppdrag är enligt Svenska Läromedel mycket viktigt och det gäller även undervisningen om EU. Men förändringar av skolsystemet måste ske med försiktighet och med undervisning, lärande och kunskapsresultat som utgångspunkter. Det gäller särskilt när skolsystemet redan är inne i en förändringsprocess. I betänkandet görs emellertid ingen analys av förslagen om skolan.

Läromedel som har utvecklats av medlemsföretag i Svenska Läromedel följer Svenska Läromedels kvalitetspolicy. Författare och företag utvecklar och utprovar lärarhandledningar och läromedel som följer läroplanen och ger lärare förutsättningar att planera, genomföra och bedöma sin undervisning på bästa sätt i enlighet med samhällets utveckling.

I betänkandet görs ingen analys av vilka läromedel lärare väljer och efterfrågar och hur läromedel används i undervisningen. Det kommenteras inte heller att lärare ska

sätta sin personliga prägel på undervisningen och komplettera läromedlen med andra lärreurer, exempelvis information om pågående lagstiftningsärenden.

Utredningen kommenterar inte heller att lärare och elever sedan flera år ofta har mycket knappa möjligheter att skaffa aktuella läromedel. Utredningen påpekar ändå att elever lämnar grundskolan med dåliga kunskaper om EU. Det bästa sättet att säkra att dessa elever har grundläggande kunskaper är att se till att de har varsitt läromedel som innehåller bl.a. EU-kunskap. Givet vad utredningen konstaterar om ämnets snabba förändring och svårtillgänglighet och den utbredda okunskapen hade det varit ett självklart förslag i utredningen.

Stockholm som ovan

Rickard Vinde
VD